

**A rendőrség és a határőrség<sup>1</sup> együttműködése csapaterő alkalmazásában Somogy megyében**

Globalizálódó világunkban a kor kihívásainak megfelelni akaró rendvédelmi testületek szakmai munkájának nélkülözhetetlen eleme a megújulás, a folyamatosan változó körülményekhez alkalmazkodás, melynek jelentőségét növeli az Európai Unióhoz való csatlakozásunk. A csatlakozási folyamat előkészítése kapcsán – a jogharmonizációs tevékenység elvégzése során – meghatározó jelentőségű volt az egységes határellenőrzési rendszer megvalósításáról szóló kormányzati koncepcióról kiadott kormányhatározatban<sup>2</sup> foglaltak, valamint az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények komplex mélységi ellenőrzésének kialakításáról és működtetéséről szóló minisztertanácsi utasításban<sup>3</sup> rögzítettek, amelyek új alapokra helyezték a rendőrség és a határőrség együttműködését, kiterjesztve a belügyi tárca Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalára, valamint a Vám- és Pénzügyőrségre, továbbá az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőségre.

Az együttműködés célját a jogellenesen Magyarországra belépő és itt tartózkodó illetve jogellenesen munkát vállaló külföldiek (illegális migráció), valamint az ezekhez kapcsolódó más jogellenes cselekmények elleni fellépés hatékonyságának növelése alkotta, a közrend és közbiztonság javítása érdekében a fenti szervek regionális igazgatóságai, kirendeltségei hatósági és szolgálati tevékenysége térben, időben és módszerben történő összehangolásával, komplex mélységi ellenőrzési rendszert kialakítva és működtetve.

Az együttműködés fő irányai voltak:

- az együttműködésben résztvevő állomány kijelölése, az önállóan és közösen szervezett felkészítések összehangolása;
- az együttműködés érdekében megfogalmazott feladatok végrehajtása, az illegális migrációval összefüggő hatósági eljárások tapasztalatainak kicserélése, a vonatkozó információk gyűjtése, elemzése, értékelése és továbbítása;
- az illegális migrációval fertőzött területek, útvonalak, csomópontok, kiemelt idegenforgalmi körzetek és rendezvények közös közrendvédelmi, közlekedésrendészeti, idegenrendészeti és munkaügyi hatóságok ellenőrzésének megszervezése és végrehajtása;
- a napi önálló szolgálati tevékenység összehangolása;
- a közös szolgálatok, akciók és bevetések tervezése, megszervezése és végrehajtása;
- a szervezetszerű és bevonható technikai eszközök alkalmazásának összehangolása;
- a hatósági eljárások lefolytatása érdekében bevonható más hatósági jogkörrel és illetékességgel rendelkező szervek bevonásának összehangolása (pl. Közlekedés Felügyelet, Önkormányzatok, Közterület Felügyelet, APEH stb.).<sup>4</sup>

A rendőrség feladatait – a jogállamiság elveire és a Magyar Köztársaság nemzetközi jogi kötelezettségeire figyelemmel – a Rendőrségről szóló törvényben határozta meg a jogalkotó.<sup>5</sup>

A csapaterő alkalmazásának jogszabályi feltételei voltak:

- az alkotmányos rend erőszakos megváltoztatására irányuló bűncselekmény elkövetésének megakadályozása;
- a személyek élet- és vagyónbiztonságát tömegesen veszélyeztető események megszüntetése vagy az ilyen következményekkel járó erőszakos cselekmények megakadályozása és az elkövetők elfogása;
- súlyos bűncselekményt elkövető, szökésben lévő fegyveres személy felkutatása, elfogása;
- terrorcselekmény felszámolása, a túsok kiszabadítása;
- eltűnt személy vagy tárgy felkutatása;
- katasztrófa megelőzése és következményeinek elhárítása;
- a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó vagy más jelentős rendezvény rendjének biztosítása;
- védett személy, veszélyes szállítmány vagy az állam működése, továbbá a lakosság ellátása szempontjából kiemelten fontos létesítmény őrzése, védelme;
- nagy területű helyszín biztosítása;
- törvényben meghatározott más esetekben.

A rendőri csapaterő alkalmazása során a rendőrség – a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz – fűződő jogokat indokolt mértékben korlátozhatott, területet személy- és járműforgalom elől lezárhatott.<sup>6</sup>

Az együttműködési megállapodás alapján a rendőrség konkrét feladatát képezte:

- a hivatásos állomány összehangolt, közös felkészítése;

- az illegális migrációval összefüggésben lefolytatott hatósági eljárások tapasztalatainak illetve a szerzett információknak a kicserélése a hatályos adatvédelmi előírások betartásával;
- közös közrendvédelmi, közlekedés-rendészeti, idegenrendészeti akciók és ellenőrzések végrehajtása;
- komplex mélységi ellenőrző rendszer működtetésével valamint a közösen végrehajtott ellenőrzésekkel kapcsolatos tapasztalatok rendszeres elemzése, értékelése;
- rendkívüli események (bűncselekmény, baleset) bekövetkezése esetén az eljárások lefolytatása.<sup>7</sup>

A Határőrség Pécsi és Nagykanizsai Igazgatósága feladatait alkotta:

- a külföldiek tartózkodására vonatkozó szabályok, utiokmányok, tartózkodási engedélyek vizsgálata, az illegális migránsok és embercsempészek által alkalmazott módszerek és eszközök figyelembevételével a bevont állomány felkészítése;
- az illegális migrációval, embercsempészéssel, a hatósági eljárások lefolytatásával kapcsolatos tapasztalatok, információk gyűjtése, elemzése, értékelése és továbbítása;
- az illegális migrációval fertőzött irányok, helyek, rendezvények, csomópontok és munkahelyek közös ellenőrzése;
- külföldiek által elkövetett jogsértő cselekmények megelőzése, felderítése, megszakítása, az elkövetőknek az illetékes hatóság elé állítása;
- a nem hatáskörbe utalt jogsértő cselekményekről tudomásra jutott információk továbbítása a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok számára;
- a közrend, közbiztonság javítása érdekében közös akciókban való részvétel;
- a komplex mélységi ellenőrző rendszer működtetésével valamint a közösen végrehajtott ellenőrzésekkel kapcsolatos tapasztalatok rendszeres értékelése.

A műveleti (végrehajtói szint) tevékenység összehangolására az együttműködő szervek állományából összekötőtiszteket kértek fel az alábbi feladatok megvalósítására:

- folyamatosan gyűjtik, elemzik és értékelik az illegális migrációra és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekményekre vonatkozóan keletkezett adatokat;
- az elemzett és értékelt adatokról negyedévente, a tárgy negyedévet követő hónap 15-ig, a további intézkedések megtételére vonatkozó javaslatokkal együtt, összefoglaló javaslatot állítanak össze a hatóságok részére;
- havonta, a tárgyhót megelőző 3 munkanappal egyeztetik, hetente az első munkanapon pontosítják a közös idegenrendészeti és munkaügyi hatósági, illetve közbiztonsági ellenőrzéseket és akciókat, összehangolják azok végrehajtását;
- hetente – az ügyeleti szolgálatok bevonásával – végzik az akciók keretein kívül eső, az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények felderítésére irányuló szolgálati tevékenység összehangolását.<sup>8</sup>

Somogy megye földrajzi elhelyezkedéséből fakadó feladatok:

- A Balaton déli partja a nyári időszakban több, szervezeten elkövetett bűncselekményfajta (kábitó-szer-kereskedelem, gépjárműlopás, prostitúció) koncentráltan és tömegesen jelentkezett. A helyi bűnszervezetek mellett több fővárosi, és az ország más részéből ideérkező bűnözői csoport is kihasználta a „szezon”. Az év más időszakában Baranya és Somogy megye volt bűnügyileg a legfertőzöttebb, egyrészt a nemzetközi heroin- és embercsempész szerb, horvát és bosnyák szervezett bűnözői csoportok állandó jelenléte, másrészt a Kaposvár és Pécs körzetében, a védelmi zsarolásokkal, erőszakos pénzbehajtásokkal foglalkozó magyar csoportok aktivitása miatt;
- Az M7 autópálya és a 7. sz. főútvonal nagymérvű személy- és teher tranzitforgalom;
- Az M7 autópálya építésének nagyarányú előkészítési munkálatainak megkezdése, Szántód–Balatonlelle–Fonyód–Balatonkeresztúr térségében (prognosztizálható munkavállalói-, tartózkodási engedéllyel nem rendelkező külföldi személyek nagyarányú foglalkoztatása);
- Embercsempész (kábitószercsempész) útvonalak. A földrajzi elhelyezkedés és infrastrukturális jellemzők révén hazánk viszonylatában az alábbi 3 befelé irányuló migrációs és kábitószercsempész útvonal különböztethető meg, melyből a harmadik halad át a megyén.<sup>9</sup> **(I. sz. melléklet)**

A feladat végrehajtásában résztvevő erők:

1. A Rendőrség részéről a rendőr-főkapitányság állományából ideiglenesen szervezett csapaterő, amely három 62–62 fős századból és 20 fős törzsből áll. (1. szd. Kaposvári Rendőrkapitányság, 2. szd. Siófoki Rendőrkapitányság és a Balatoni Vízi-rendészeti Rendőrkapitányság, 3. szd. Nagyatádi, Marcali, Barcsi és a Fonyódi rendőrkapitányságok kijelölt állománya.

2. Határőrség részéről a Bevetési Osztály (törzs, bevetési alosztály, határvadász század, bevetés-irányítási központ, „Schengen busz”).

Az együttműködés megvalósulása:

- mozgó, mobil ellenőrzések a megye teljes területén;
- a határ közelében több hatóság közreműködésével közös járőrök vezénylése;
- célzott mélységi ellenőrzések;
- előre megtervezett akciók bevezetése, több hatóság részvételével;
- szomszédos országok rendvédelmi szerveivel koordinált ellenőrzés;
- tranzit-útvonalak fokozott ellenőrzése.

Közvetlen, napi kapcsolat és közös szolgálati tevékenység a Nagyatádi Rendőrkapitányság Csurgói Rendőrőrs a Nagykanizsai Határőr Igazgatóság Berzencei, Gyékényesi, Zákányi, valamint a Barcsi Rendőrkapitányság a Pécsi Határőr Igazgatóság Barcsi és Bolhói kirendeltségeivel volt, a Siófoki Rendőrkapitányság és a Budapesti Határőr Igazgatóság között eseti kapcsolat jött létre, amikor a Siófok–Balatonkiliti repülőterre külföldről érkezett repülőgép.

Csapaterő alkalmazásával végrehajtott feladatok:

- idegenforgalmi időnyben fokozott ellenőrzések végrehajtása, (a Balaton-parton discók nyitó- és záróbulijai, idegenrendészeti akciók, kiemelt építkezések ellenőrzése,);
- kiemelt mérközések biztosítása (Siófokon);
- eltűnt személyek felkutatása;
- az iraki önkéntesek taszári kiképzése;
- a móri bankrablás után bevezetett intézkedések foganatosítása.<sup>10</sup> (II. sz. melléklet)

A II. sz. mellékletben jól látható, hogy amennyiben a taszári speciális feladatot kivesszük, akkor jelentős csökkenés következett be, amelynek oka elsődlegesen a bevezetett takarékosági intézkedésekben rejlett. Évente 4–6 esetben került sor eltűnt személyek felkutatására, ahol nagy segítséget jelentettek a határőrök.

Az együttműködés másik nagyon fontos részét képezte a továbbképzések során (törzs és csapat-szolgálati alegységparancsnokok részére) – a Schengeni-kézikönyv alapján – az uniós csatlakozással kapcsolatos különböző okmányminták oktatása a parancsnoki és a végrehajtói állomány részére egyaránt.

Az együttműködés tapasztalatait elemezve profilváltás volt megfigyelhető. Egyes határ menti embercsempész bűnözői csoportok átálltak cigaretta-, cukor- illetve szesz-csempészetre.

Az utóbbi időszakban az illegális migrációs tevékenység és a kábítószer-csempészet egyre szorosabb összefonódása észlelhető, melynek során az illegális migrációval foglalkozó csempészbandák a tevékenységük során megszerzett pénzeket egyre inkább kábítószerüzletbe fektetik, még nagyobb profit megszerzése érdekében.

Emelkedik a főként Ázsiából, elsősorban Afganisztán, Pakisztán, Sri Lanka, India, Banglades, Vietnám és Kína területéről kiinduló illegális migránsok aránya, és várhatóan hazánk keleti és déli határvizonylataiban kísérelnek meg tiltott határátlépést.<sup>11</sup>

#### Jegyzetek:

<sup>1</sup> A határőrséget 2007-ben integrálták a rendőrségbe (a szerk.).

<sup>2</sup> 2013/2001 (I.17) kormányhatározat a magyar határőrizeti rendszer kormányzati koncepciójáról.

<sup>3</sup> 2/2002. (BK.10.) BM–PM–SZCSM együttes utasítás az illegális migráció és az ahhoz kapcsolódó más jogellenes cselekmények komplex mélységi ellenőrzésének kialakításáról és működtetéséről.

<sup>4</sup> Loc. cit.

<sup>5</sup> 1994/XXXIV. tv. a rendőrségről

<sup>6</sup> Loc. cit.

<sup>7</sup> *Összefoglaló jelentés a SMRFK és a határőrség együttműködési kötelezettségéből fakadó feladatok végrehajtásáról.* Kézirat. Kaposvár, 2004, Megyei Rendőr-főkapitányság Irattára.

<sup>8</sup> Loc. cit.

<sup>9</sup> Loc. cit.

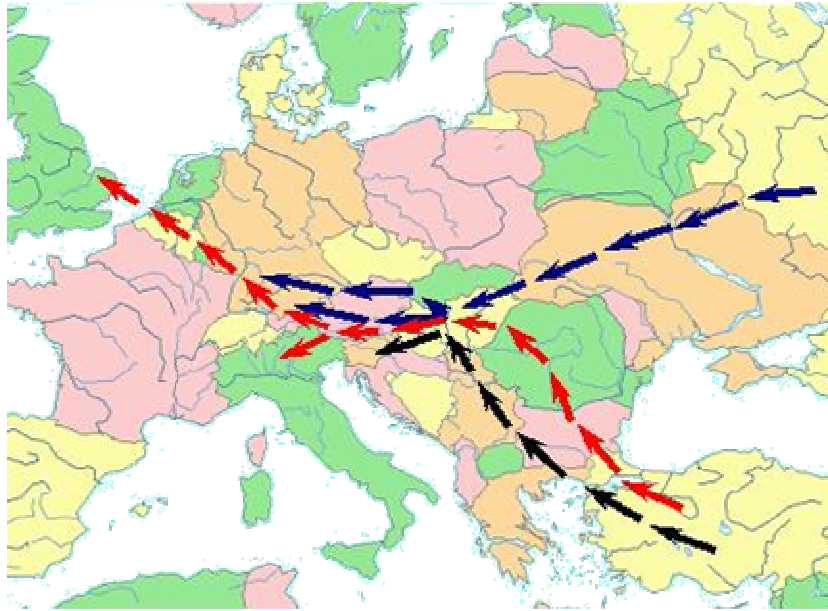
<sup>10</sup> Loc. cit.

<sup>11</sup> SZELÉNYI GÁBOR: *A hazai szervezett bűnözés 2001. évi helyzete.* s.l., s.a., s.n.

#### Mellékletek jegyzéke:

<i>I.sz. melléklet</i>	
Csempész útvonalak .....	57
<i>II.sz. melléklet</i>	
A SMRFK és a PHI, NHI közös tevékenysége 2001–2003 .....	57

## Csempész útvonalak



Forrás: SZELÉNYI Gábor: *A hazai szervezett bűnözés 2001. évi helyzete.* s.l., s.a., s.n.

## A SMRFK és a PHI, NHI közös tevékenysége 2001–2003

Szerv	Eset			Óra		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
<b>Barcs Rk.</b>	121	188	128	1500	2256	1503
<b>Nagyatád Rk. Csurgó Rendőrőrs</b>	143	133	61	606	559	456
<b>Rfk. Közl.o. Kaposvár Rk.</b>	-	-	20	-	-	1920
<b>Fonyód Rk.</b>	-	-	3	-	-	400
<b>Siófok Rk.</b>	-	-	5	-	-	840
<b>Összesen:</b>	264	321	217	2106	2815	5119

Forrás: *Összefoglaló jelentés a SMRFK és a határőrség együttműködési kötelezettségéből fakadó feladatok végrehajtásáról.* Kézirat, Kaposvár, 2004, Megyei Rendőr-főkapitányság Irattára.